

ČUDODELNI
ŠKOFTELOŠKI
JEZUŠČEK

Tistega leta je zima hudo pritisnila. Ozke ulice Škofje Loke je pokrivala tako visoka snežna odeja, da so bila vsa najnižja okna mestnih hiš povsem zasnežena. Meščani so si skozi sneg utrli majhne stezice, ki so vodile od ene do druge hiše. Najbolj shojena stezica se je vila navkreber proti škofjeloškemu gradu in vse do vznožja strmih stopnic nunske cerkve. Tisto zimo so Škofjeločani še posebej pogosto hodili molit pred oltar nunske cerkve, iz katerega se je v snežno belem in z zlatom izvezenem plaščku smehljala voščena figurica malega Jezuščka.

Za figurico je skrbela mati prednica tamkajšnjega uršulinskega samostana, pri delu pa ji je zvesto pomagala sestra Cecilija, najmlajše dekle v samostanu. Vsak dan sta ob Jezuščkovem oltarju prižigali sveže sveče in ometali prah, ob posebnih priložnostih sta Jezuščku zamenjali plašček in sploh zanj skrbeli z vso predanostjo.

»Skrb za Jezuščka je pomembno delo,« je sestri Ceciliji ob njenem prihodu zaupala mati prednica. »To namreč ni navadna figurica. Naš mali Jezušček ima čudežno moč. V Škofjo Loko so ga prinesli iz daljne Češke, izdelan pa je kot natančna podoba voščene figurice Jezuščka, ki je v mestu Praga že mnogim ljudem uresničil v molitvah izrečene želje.«

Tako kot ljudje, ki so čez dan hodili molit pred oltar, so tudi sestre uršulinke svojo večerno molitev ob figurici Jezuščka tisti čas zaključile z eno samo prošnjo – naj bo zime že enkrat konec. Mraz ni popuščal že več mesecev, sneg je še kar naletaval, z vsakim dnem so bile shrambe bolj prazne in jeseni pripravljena ozimnica je pohajala.

Sestre uršulinke so odprle tudi svojo kaščo ter najrevnejšim meščanom razdelile žito in ostali živež. A pomoč je potrebovalo vedno več ljudi in nekega dne je mati prednica po večerni molitvi zbranim sestram razglasila, da je samostanska shramba prazna.

Sestre uršulinke so se spat odpravile v tišini in s povešenimi glavami. Skrbelo jih je, kaj bodo naslednji dan ponudile lačnim meščanom, medtem ko so njihovi trebuhji že nekaj dni krulili od lakote.

Sestra Cecilija je bila zadolžena, da po molitvi ugasne sveče in zapre cerkev. Ko je že hotela zapahnuti velika okovana vrata, ji je pogled ušel proti oltarju.

Na stopnicah je še vedno klečala mati prednica in oči proseče upirala v malega Jezuščka. Naenkrat je vstala, stopila na prste in roke iztegnila proti figurici. Previdno je Jezuščka zgrabila okoli pasu in ga potegnila z oltarja. Nato je upihnila edino svečo ob oltarju ter v popolni temi z Jezuškom v naročju tiho stopila proti vratom.

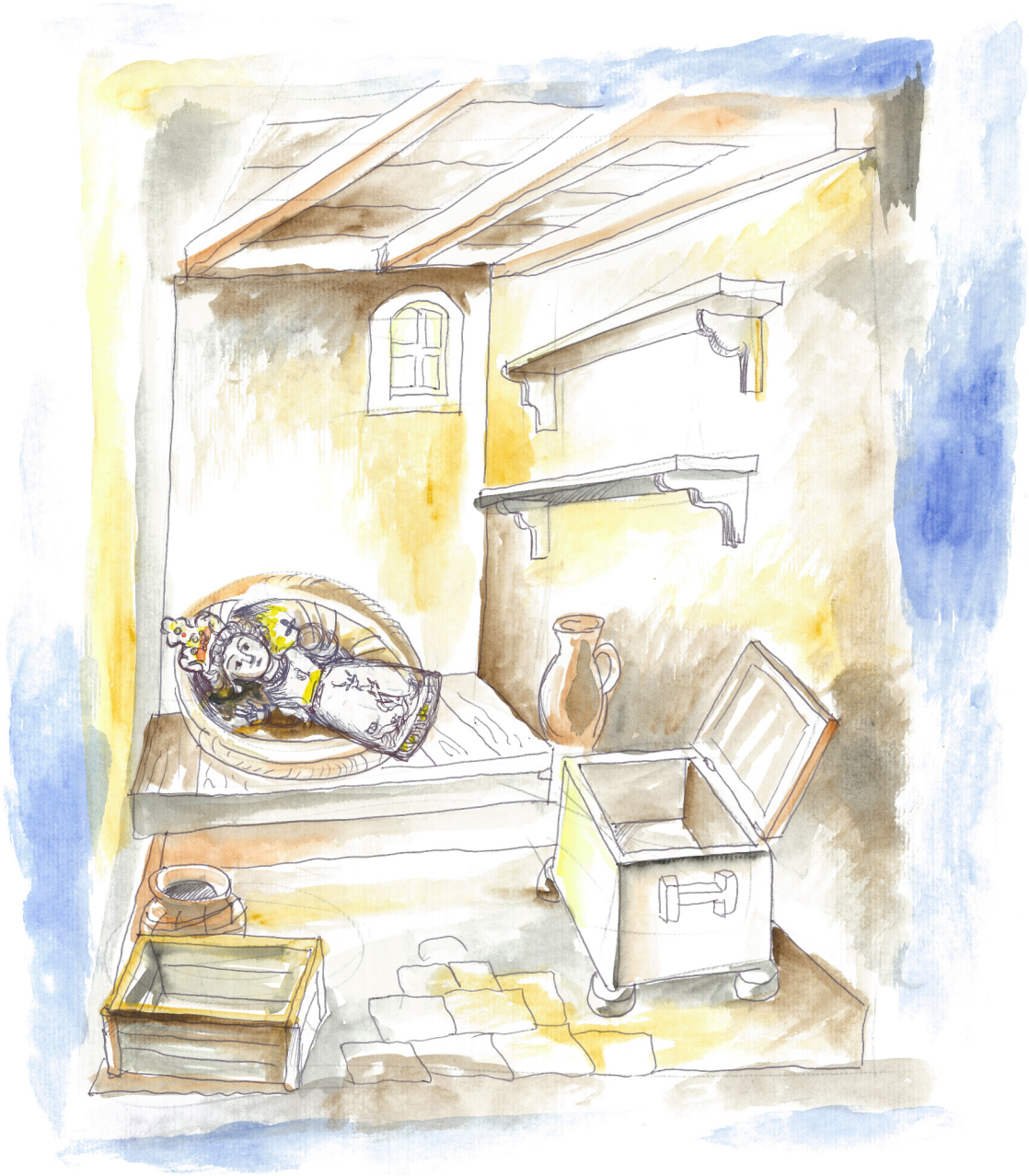
Sestra Cecilija je hitro odskočila stran od vrat in se umaknila v temno senco oboka. Ni želela, da bi mati prednica mislila, da vohuni za njo, a hkrati ji radovednost ni dala miru ... Želela je videti, kaj se bo zgodilo.

Mati prednica je z Jezuščkom odkorakala skozi temne samostanske hodnike do prostora, kjer se je nahajala shramba. Sestra Cecilija ji je v zavetju teme tiho sledila. Težki kovinski zatič je zarožljaj, ko je mati prednica odpahnila lesena vrata shrambe, kjer so zdaj stale samo še prazne police in leseni zaboji za živila. Malega Jezuščka je položila v eno od praznih košar.

»Dragi Jezušček, zdaj res potrebujemo tvoj čudež!« je tiho šepnila. »Zjutraj pridem pote. Pomagaj nam, prosim!«

Za seboj je zapahnila vrata in se odpravila proti svoji spalnici. Tudi sestra Cecilija je tiho in s premraženimi prsti zlezla v svojo posteljo.

Ni prav veliko spala, srce ji je celo noč razbijalo od radovednosti in vznemirjenja, če bo mali Jezušček vendarle naredil čudež, za katerega ga je prosila mati prednica.

Zbudila se je še pred sončnim vzhodom, si nadela obleko in stekla proti shrambi. Počasi in z očmi, polnimi upanja, je odprla težka vrata. Pred njo se je v soju zlate jutranje svetlobe razprostrla shramba. Bila je prazna. Tudi Jezuščka ni bilo več.

Sestra Cecilija je komaj zadržala solze. Razočarano je zavzdihnila in ob zvoku jutranjega zvona pohitela v cerkev k molitvi. Tam so bile že zbrane sestre, med njimi tudi mati prednica. Jezušček je bil spet v svoji niši v oltarju in nič ni kazalo na to, da bi noč preživel kje drugje. Le mati prednica in sestra Cecilija sta vedeli za malo skrivnost.

Dan je stekel kot običajno. Sestre so poprijele za svoja dnevna opravila, čeprav bolj tiho in potrto kot ponavadi.

Sredi popoldneva je uršulinke pri delu zmotilo glasno trkanje na vhodna vrata samostana.

»Pričakujemo goste?« je začudeno vprašala mati prednica.

Odprla je vrata. Na ulici pred samostanom so v snežni gazi stali trije zvrhano polni vozovi. Natovorjeni so bili z najrazličnejšimi sodi, vrečami in skrinjami, polnimi žita, zelenjave, jajc, masla, olja, grozdnega soka in drugih dobrot.

»Pozdravljeni,« je mater prednico pozdravil lepo oblečen služabnik in si v polpriklonu z glave snel zasnežen klobuk. »Gospod Johannes iz Ljubljane vam pošilja skromno darilo. Slišal je za vašo stisko in vam prav rad pomaga!«

Sestra Cecilija, ki je s samostanskega dvorišča kukala na ulico, kar ni mogla verjeti svojim očem in ušesom. Služabniki gospoda Johanesa so živež znosili v samostansko shrambo in ko so bili vozovi prazni, je bila zapolnjena vsaka polica še malo prej prazne shrambe.

Sestre so se veselile in zahvaljevale Boga, a le Cecilija je vedela, kaj se je zares zgodilo. Stekla je proti cerkvi ter izza vrat, kakor prejšnji večer, pokukala proti oltarju, v katerem je v soju sveč kraljeval mali Jezušček ...

In za en sam trenutek se je Ceciliji zazdelo, da se ji je Jezušček prav navihano nasmehnil.

Poišči čudodelnega škofjeloškega Jezuščka v Muzeju krščanstva na Slovenskem

Milostni praški Jezušček je ena izmed najbolj priljubljenih in svetovno znanih krščanskih upodobitev deteta Jezusa. Originalni praški Jezušček naj bi bil narejen v Španiji okoli leta 1340, sredi 16. stoletja pa se je med vladanjem Habsburžanov znašel v češki Pragi. Najprej je bil v privatni lasti in je romal iz roda v rod, dokler ga ni češka kneginja leta 1628 izročila v last menihom karmeličanom. Kmalu zatem je Praga doživela napad, duhovnik, ki je kipec rešil izpod ruševin cerkve, pa je ob tem Jezuščka zaslišal govoriti. Duhovnik je Jezuščka obnovil, ta pa mu je v zameno obljubil pomoč. Kar je duhovnik potreboval, je res čudežno prejel. Ko se je to razvedelo, so ljudje množično romali k Jezuščku, ki je postal vir številnih čudežev. V želji, da bi se njegova blagodejna moč širila, so naredili več kopij, ki so jih poslali širom po svetu. Eden takih se je znašel tudi v Škofji Loki.

Škofjeloški čudodelni Jezušček je bil kot dosledna kopija praškega Jezuščka izdelan v 18. stoletju, po vsej verjetnosti v Pragi. Poteze telesa, glave in obraza natančno sledijo podobi praškega izvornika. Plitka udrtina pri levem stopalu z ostanki neohranjenega pečata iz rdečega voska kaže, da je bila avtentičnost tega kipca potrjena s pečatom.

Predvideva se, da so škofjeloškemu nunskemu samostanu Jezuščka podarili jezuiti iz Gradca. V nunski cerkvi so ga častili najverjetneje od leta 1768. O tem, da je zgodba naše slikanice resnična, priča tudi zapis iz kronike uršulinskega samostana v Škofji Loki: »V cerkvi hranijo čudoviti kip praškega Jezuščka iz časa klaris. Pripovedujejo, da je bilo v času hude stiske, ko je prednica mali kip skrila v

skrinjo za živila v »velbu«, kjer se gre v nvanjo šolo, ter ga prosila za pomoč. Bila je takoj uslišana, ker je neki gospod v Ljubljani zvedel za njih bedo in jim poslal cel voz živil. Ko so to izvedeli ljudje, so začeli Jezuščka goreče častiti ter mu prinašati različne darove, kakor: sveče, jajca, maslo ... Različne oblekce Jezuščkove, katere so napravile klarise zanj, so še ohranjene, in kip Jezuščka preoblačijo še sedaj po cerkvenem času: v belo, rdeče, zeleno, violenčasto, modro obleko.«

Figurica je izdelana iz rumenkastega voska in je visoka 39 cm. V notranjosti se nahaja lesena palica, ki figuri daje oporo. Jezušček v levi roki drži vladarsko jabolko, z desno pa blagoslavlja. Žal so trije prsti njegove desne roke danes odlomljeni. Lasulja je narejena iz naravnih las. Prvotno je imel škofjeloški Jezušček na glavi pozlačeno »habsburško« krono, ki so jo kasneje redovnice zamenjale s sedanjo. Oblikovana je iz pozlačenih žičk, spletenih v cvetje, in okrašena s kamenčki iz barvnega stekla z ornamenti listov iz zlate in zelene svile. Čudodelni škofjeloški

praški Ježušček je oblečen v pet oblačil. Vrhnja obleka je iz svile kremne barve, ki jo krasi vezenina iz pozlačenih nitk, obrobljena pa je s čipko iz pozlačene nitke. Čez ramena ima položeno ogrinjalo, prav tako obrobljeno s čipko. Pod zgornjo obleko je še belo krilo iz bombaža, ki je zavezano čez preprosto bombažno spodnjo obleko s čipko, pod njo pa je še obleka iz rjave svile brez čipke. Figura stoji v pozlačeni omarici s steklenimi vratci in steklenimi stranicami. Omarica je bila po vsej verjetnosti izdelana leta 1842, ko so redovnice figuro praškega Ježuščka prestavile z glavnega oltarja na oltar sv. Valentina.

Škofjeloške uršulinke so čudodelnega škofjeloškega praškega Ježuščka skupaj s številnimi drugimi voščenimi figuricami med letoma 1990 in 1992 zaupale v hrambo Muzeja krščanstva na Slovenskem. Danes si ga lahko ogledate na stalni razstavi v bogati muzejski zbirki voščenih figuric.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-97-93
27-29

PRIMEC, Sara, 1992-

Čudodelni škofjeloški Jezušček / [besedilo Sara Primec ; ilustracije Marko Andlovic ; fotografije p. Branko Petauer]. - Stična : Muzej krščanstva na Slovenskem, 2023. - (Zbirka Zgodba iz muzeja)

ISBN 978-961-95549-3-7
COBISS.SI-ID 177989891

Čudodelni škofjeloški Jezušček

Zbirka Zgodba iz muzeja

izdal in založil: **Muzej krščanstva na Slovenskem**

zanj: **Nataša Polajnar Frelj**

besedilo: **Sara Primec**

ilustracije: **Marko Andlovic**

fotografije: **p. Branko Petauer**

oblikovanje: **Tadej Trnovšek**

tisk: **Collegium Graphicum, d. o. o.**

naklada: **300**

Stična, 2023

Natis knjige je omogočilo
Ministrstvo za kulturo RS.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

© Muzej krščanstva na Slovenskem
Stična 17, 1295 Ivančna Gorica
www.mks-sticna.si

